

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Mir na vzhodu

Mednarodna politika sovjetov zabeležuje velik uspeh. Dočim se je pred leti snoval blok baltičkih držav, ki naj bi bil pod vodstvom Poljske, imamo danes pred seboj celo vrsto prijateljskih pogodb, ki jih je sklenila Rusija s posameznimi baltičskimi državami pretežno v svoj prid. Prvotna zasnova, ki je imela svoj izvor v francoskem generalnem štabu, je imela nekako ideološko podlago: idejo obrambe Evrope in zapadne kulture pred navalom boljševizma. Namesto tega se je sedaj Rusiji posrečilo ta barjero podreti in navezati posamezne baltičke države nase s trdnimi vezmi skupnih gospodarskih interesov. Poljska, ki se je trudila, da ustvari solidarni blok od Baltika do Črnega morja, je menila, da bo mogla s takšnim mogočnim orožjem v rokah prisiliti sovjet, da sklenejo s svojimi sosedi modus vivendi pod najugodnejšimi političnimi in gospodarskimi pogoji za poljsko-baltički blok. Poljska diplomacija si je zamislila način postopanja tako, da bi Rusija sklenila pogodbo z baltičskim blokom kot enoto; pozneje bi se bila zadovoljila tudi s pogodbami, ki bi jih bila Rusija sklenila in istočasno ratificirala z vsako baltičsko državo posebej, vendar pa bi bile morale te pogodbe imeti mutatis mutandis enako besedilo. Vse te pogodbe bi morale garantirati tako Poljski in Romuniji kakor baltičskim državam njihovo sedanje meje.

Prišlo pa je popolnoma drugače. Ruska diplomacija je spretno izbrala gospodarske težave in potrebe svojih sosedov v to, da je sklenila garancijske pogodbe s posameznimi državami sosedami po načelu divide et impera. Na ta način je dosegla, da je vsaka pogodba neodvisna od druge in da se vsaka glasi drugače. Tako na primer se je Rusija obvezala, da bo spoštovala obstoječe meje samo napram Finski, dočim tega napram Poljski in Estoniji ni storila. Pač pa se je obvezala, da ne bo podpirala Nemčije, ako bi le-ta napadla Poljsko. Dočim sta se Rusija, Latvija in Estonija obvezale, da ne bodo druga napram drugi izvajale finančnega in gospodarskega bojkota, pa ta določba v pogodbah s Poljsko in Finsko manjka. Vidimo torej, da so razlike med posameznimi pogodbami v nekaterih ozirih precej bistvene, kakor je to pač odgovarjalo ruskim interesom.

Pogodbe se tudi niso podpisale istočasno niti ni hotela Rusija vedeti o principu, katerega je forsirala francoska diplomacija, da sme vsaka baltičska država podpisati garancijski pakt z Rusijo samo pod tem pogojem, če sklenejo podoben pakt s sovjeti tudi vse ostale sosedne. Pogodba s Finsko je bila podpisana že 21. januarja tega leta, z Latvijo 9. februarja, z Estonijo 5. maja, s Poljsko 24. julija, z Romunijo pa sploh še ne. To se pravi, da bo morala Romunija skleniti garancijski pakt z Rusijo pod mnogo neugodnejšimi pogoji, nego bi jih dobila, ako bi se bila s sovjeti domenila preje, in čisto izključeno je, da bi se sovjeti sedaj obvezali, da priznajo Besarabijo Romuniji, ampak se bodo k večjemu obvezali na začasno spoštovanje miru in obstoječega stanja ob Dnjestru.

Antiboljševska barjera od Baltičkega do Črnega morja se je torej podrla. Virtualno je bila podminirana že takrat, ko so zapadne velenile začele sklepati v prid zapadnega kapitalizma trgovinske pogodbe z Rusijo, dočim naj bi male države na Vzhodu branile pred boljševiki »krščansko« kulture evropske in ameriške družbe. Na drugi strani pa se je tudi v Rusiji precej omilil prvotni naivni komunizem, ki danes sklepa že zelo dalekosežne kompromise s principom individualističnega gospodarstva. Če danes Anglija niti svojim dominonim noče storiti te usluge, da bi omejila uvoz ruskih poljedelskih produktov, ki tvori silno konkurenco avstralskemu in južnoafriškanskemu pa kanadskemu izvozu, čemu naj bi potem Poljska in baltičke države bile tako idealno poštvovalne, da bi v kvar svojemu gospodarstvu branile takozvano zapadno kulturo pred azijskim barbarstvom?

Ker sovjeti čisto dobro vedo, da Evropa idealne vrednote vedno žrtvuje dobri kupčiji, so lahko prisilili baltičke države k pogodbam, ki pomenijo predor antiboljševske fronte, tembolj, ker je gospodarska solidarnost Rusije z njenimi sosedami sprito sedanje svetovne gospodarske krize postala neobhodna nujnost. Baltičke države postajajo tembolj odvisne od ruskega trga, čimbolj zastaja izvoz njihovih industrijskih proizvodov na zapad. 35 do 40 odstotkov latvijskega izvoza industrijskih produktov se izvažja v sovjetsko Rusijo in od pozitivne tega izvoza je odvisno tudi mižanje števila brezposelnih v Latviji. Isto velja za Finsko, ki ne more danes oddajati toliko svojih produktov v Nemčijo in Anglijo, kakor bi rabila ta aktivnost svoje trgovinske bilance. Treba je pomisliti, da bi Finska lahko oddajala v Rusijo najmanj za 150 milijonov finskih mark blaga, če bi njeni odnosi do Rusije bili tudi v političnem oziru normalni. Sedaj, ko ima pogodbo s sovjetsko Rusijo, so se ruska naročila na čolne, motorne čolne in poljedelske stroje pa tudi na agrarne produkte močno zvišala.

Nezaupanje med državami na vzhodu Evrope se je umaknilo treznemu gospodarskemu duhu, ki v Rusiji vidi predvsem kupca in dobavljalca, ne pa kakor preje, samo nevarnega nasprotnika. K temu pa ni pripomogla samo gospodarska stiska baltičskih držav, ampak, če hočemo govoriti po pravici, tudi gospodarske težave, ki so se pojavile in se čedalje bolj množijo v sovjetski Rusiji. Na drugi strani pa se mora tudi pomisliti, da je Rusija ogrožena od japonske ekspanzije na Daljnem Vzhodu in da je zaradi tega primorana, da išče prijateljstva svojih vzhodnih sosed in Evrope sploh, napram kateri je do nedavnega časa po-

Nemčija zahteva enakopravnost

Newyork, 28. jul. Znan »United Press« objavlja intervju z nemškim državnim kanclerjem Papenom, ki je zbudil v mednarodnih diplomatskih krogih precejšnjo pozornost.

Von Papen je izjavil, da je najodličnejša naloga njegove vlade, da izvojuje Nemčiji gospodarsko in politično samostojnost v družini narodov, kakor je to njena pravica. To ne bi samo poživilo Evrope, ampak tudi zelo pripomoglo k rešitvi svetovne krize. V to svrhu je treba, da se napravi konec gorostasnim obdolžitvam, ki jih je formulirala verzajska pogodba, da je kriva vojne Nemčija. Nemčija je izgubila svoje kolonije pod pretezo, da so Nemci najslabši kolonizatorji. Paragrafi, ki Nemčijo postavljajo izven kroga kulturnih držav, se morajo v interesu sveta črtati. Najboljše sredstvo, da se svet vrne k normalnemu stanju, je upostavitve Nemčije kot enakopravne države tako v političnem kakor v gospodarskem oziru.

Vprašanje bodoče večine Reichstaga

Vprašan po kakovosti in trdnosti bodoče večine nemškega državnega zbora, je kancler odgovoril, da se o usodi njegove vlade sprito negotovosti volilnega izida dne 31. t. m. ne da ničesar prerokovati. Misli pa, da bi bila možna večina narodnih socialistov (Hitler) in nemških nacionalcev (Hugenberg) ali pa vlada, sestavljena iz teh dveh strank in centra. Možna pa je tudi stara vlada, ki bi se naslanjala na tako večino.

Nemčija hoče moderno armado

Kar se tiče razorožitve, je von Papen mnenja, da do nje še dolgo ne bo prišlo, kakor kaže borzni rezultat dosedanjih posvetovanj. Na vsak način Nemčija ne misli povečati svoje armade, ako bi to storile druge države, ampak ona hoče samo armado, ki bo zadostovala za njeno sigurnost in za obrambo njenih meja, ki niti iz daleka niso tako zavarovane, kakor meje Francije. To pa se ne pravi, da zahtevamo armado, ki bi bila enaka po številu francoski, ampak da vstrajamo na moralni enakosti in na pravici, da imamo moderno vojaško opremo. Kancler je nadalje izjavil, da ni nikoli predlagal vojaške zveze med Nemčijo in Francijo, pač pa se mu zdi dobro, če bi se semtertja vršili razgovori med nemškim in francoskim generalnim štabom glede aktualnih vprašanj.

Monarhija ni aktualna

Na vprašanje, ali bi moralna rehabilitacija Nemčije pomenila obenem upostavitve monarhije, je kancler odgovoril sledeče: »Mi moramo rešiti druge probleme, ki so daleko važnejši nego vpra-

šanje monarhije, in današnje razpoloženje ljudskih množic v Nemčiji izključuje zaenkrat možnost upostavitve monarhije. Jaz na primer sem monarhist, toda to vprašanje danes ni aktualno.

Komunizem ni nevaren

Kar se tiče komunizma, meni kancler, da se država nima bati te nevarnosti. Ni treba komunistične stranke razpustiti, niti je po volitvah postaviti izven zakona. Najboljša borba proti komunizmu je borba proti njegovemu duhu in njegovemu pojmovanju kulture.

Nemčija bo plačala svoje privatne dolge

Med glavnimi vzroki sedanje gospodarske stiske sveta je po mnenju kanclerja neenaka razdelitev zlatih zalog. Potrebna je pogodba o novi raz-

delitvi zlatih rezerv sveta. Nemčija in druge države ne morejo igrati njim pripadajoče vloge v gospodarskem življenju sveta zaradi valutnih težav in zaradi težav v mednarodni trgovinski izmenjavi izhajajoči iz nezadostne zlate valute. Kljub temu, da je zaloga zlata in deviz, na katere se naslanja nemška valuta, nezadostna, pa Nemčija ne bo opustila zlatega standarda. Pač pa bodo potrebne uredbe, da se odtok nemških zlatih zalog ustavi.

Glede privatnih dolgov Nemčije, ki se inozemstvu ne zdijo varni, je kancler naglašal, da ima Nemčija na vsak način namen, da svoje privatne dolge plača. Nemčija bo pa rada diskutirala o znižanju obrestne mere, kar pa še bo na vsak način zgodilo le po sporazumu z upniki. Če se privatni upniki Nemčije sporazumejo z Nemčijo glede znižanja obresti, se bo lahko mogoče ogniti transfernemu moratoriju.

Hudo poslabšanje francosko-nemških odnosov

Berlin, 28. julija tg. Francoski in angleški listi se še vedno pečajo z brezžičnim govorom generala Schleicherja. »Times« pravi, da bo general Schleicher najbrže še celo vrsto let igral v nemški politiki odločilno vlogo. Želja Nemčije po enakopravnosti je eden najglobljih vzrokov političnega nemira v Evropi. Francoski tisk zahteva naj Herriot po Schleicherjevem govoru zavzame aktivno vlogo proti nemškimi zahtevam. »Echo de Paris« zahteva, naj se vendar zasliši glas, ki naj izjavi, da nemške zahteve po enakopravnosti niso ne pravno ne faktično utemeljene. Levičarski »Quotidien« pravi, da se Nemčija oborožuje, ako se Francija razorožuje.

Pariz, 28. julija AA. Čeprav se uradno ni nič poročalo o današnjem dolgem razgovoru med Herriotom in nemškim veleposlanikom v. Hoeschom, so listi mnenja, da se je ta razgovor tilkal govora nemškega vojneke ministra v. Schleicherja in intervjuja, ki ga je v. Papen dal dopisniku agencije »United Press«.

»La Liberté« glede na to pravi, da je Hitlerjev program sprejela tudi sedanja nemška vlada in da se zdaj pričenja dramatična perioda francosko-nemških odnosov. Iz Schleicherjevega govora in Pavenovega intervjuja »La Liberté« sklepa, da sestoji program nemške vlade z teh-le točk:

1. z Nemčije se mora z uradno izjavo vzeti odgovornost za svetovno vojno.
2. Reparacije se morajo brezpogojno ukiniti.

Bodoči romunski vladi bo načeloval Vajda Voevod (Od našega belgrajskega urednika)

Belgrad, 28. julija.

Čim so minile volitve v romunski parlament in senat, je bilo pričakovati takojšnje demisijske romunske vlade, ki ji je na čelu Vajda Voevod, in ki je dobila pred 2 mesecema mandat za izpeljavo zadnjih volitev. To bi se tudi brez vsakega dvoma zgodilo, če ne bi nastale nekatere težave in manjši nesporazumi v vodstvu nacionalnih znanstov. Kakor je znano, je Vajda Voevod vodil razgovore o sestavi bodoče parlamentarne vlade z voditeljem in idejnim načelnikom zaranistične stranke, bivšim predsednikom vlade Maniuom ter prof. Mahalakeom, želeč, da bi eden ali drugi prevzel mandat za sestavo vlade. Oba imenovana sta pa sestavo vlade odločno odklonila. Kakor se zadržuje iz okolice, ki je blizu sedanjemu predsedniku vlade, bo le-ta v najkrajšem času podal demisijsko celokupnega kabineta, nakar bo zopet dobil od kralja Karla mandat za sestavo vlade, ki jo bo sestavil povečini iz ljudi sedanje vlade.

Imenujejo se tudi že osebe, ki naj prevzamejo v bodoči vladi eden ali drugi resor. Tako bo Vajda Voevod prevzel poleg predsedstva še zunanje ministrstvo, medtem ko bi finančno mi-

znala samo politiko intrig, da zaneti svetovno revolucijo. Zato je v baltičko-ruskih garancijskih pogodbah na vsak način treba videti okrepitev politike solidarnosti vseh držav sveta in jih je s tega stališča treba gotovo toplo pozdraviti. Dejstvo, da je na celi črti od Baltičkega do Črnega morja odstranjena nevarnost oboroženega konflikta, je ogromne vrednosti. Vendar pa je Rusija po spretnem načinu, s katerim je dosegla tako stanje na Vzhodu, prizadela precej močan udarec Društvu narodov, ker so mirovni in razsodiščni pakti med njo in baltičskimi državami sklenjeni čisto neodvisno od ženevskega foruma.

Zanimivo pa je, da oficijozni francoski »Temps« podpisal pogodbo med Rusijo in Poljsko ni sprejel simpatično. »Temps« je nekoliko skeptičen, kar se tiče poljskih nad, da bo po podpisu garancijskega pakta mogoče skleniti z Rusijo tudi ugodno trgovinsko pogodbo. Na vsak način — pravi »Temps« — ima Francija interes na paktu o nenapadanju z Rusijo samo v tem slučaju, če bosta Poljska in Romunija popolnoma varni pred vsakim napadom na njun teritorij od strani Rusije.

nistrstvo prevzel znani vrvak kmetske stranke Mironescu, poljedelstvo prof. Mihalake, notranje ministrstvo dr. Mirto, pravosodno ministrstvo Potarcu, resor javnih del Joani-tescu, trgovsko ministrstvo Lugoseanu, prometno ministrstvo Perješanu, prosveto pa Andreu.

Medtem ko so zaranisti trdno odločeni, da nadaljujejo delo za sanacijo države in za rešitev iz težke finančne stiske, si prizadevajo pristaši liberalne stranke, ki so blizu bivšemu predsedniku romunske vlade Duci, prepričati romunsko javnost, da bi pomenila homogena vlada zaranistov najslabše izgleda za bodoče gospodarstvo Romunije. Obenem zelo ostro napadajo vlado, češ, da ni dobila pri zadnjih volitvah v parlament toliko glasov, kakor je uradno objavila. Liberalni listi trdijo, da so dobili zaranisti samo 39,5 odstotkov vseh glasov in ne 45,17 odstotkov, ki jih je vlada uradno objavila. Duca je nato poslal tudi posebno delegacijo v pravosodno ministrstvo ter k glavni volilni komisiji ter zahteval od obeh, da se še enkrat natančno pregledajo in kontrolirajo podatki o stanju volilnih rezultatov, ki so v notranjem ministrstvu, ter da se objektivno ugotovi in objavi, koliko je v resnici dobila ena ali druga stranka pri zadnjih volitvah in da se potem pravično razdelijo mandati. Po njihovih računih bi morala opozicija dobiti še najmanj 80 poslancev.

Svečana otvoritev romunskega parlamenta

Bukarešt, 28. julija. Ž. Svečana otvoritev novega romunskega parlamenta bo v soboto dopoldne. Ob 11 se bo darovala služba božja, katere se bodo udeležili vsi cerkveni, vojni in civilni predstavniki z diplomatskim zborom. Po službi božji bodo odšli poslanci in senatorji v parlament, kjer bo kralj Karl prečital prestolno besedo. Kralj: Karlo bo spremljal vojvoda Mihael. Svečanost otvoritve novega parlamenta bodo oznanili s 101 topovskim strelom. Ko bo prestolna beseda prečitana, se bo seja takoj zaključila in ne bo nobene druge debate.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, lahka nagnjenost k nevihtam, nekoliko topleja.

Vladna kriza v Avstriji

Dunaj, 28. jul. Ž. V parlamentarnem življenju je nastal kritičen preobrat. Deželna zveza poljedelcev je zahtevala, da se predlog o lozanskem sporazumu odgodi do jeseni. Tudi v socialnem in carinskem odboru je ugovarjal domovinski blok proti nekaterim podrobnostim vladnih predlogov. To je dalo povod za takojšen sestanek vodstva krščanskih socialcev, ki so na seji razmotrivali o političnem položaju, v katerem se je naenkrat znašla vlada. Tekom popoldneva je napetost nekoliko popustila. Dopoldne so krožili glasovi o neposredni demisijski Dolfussovega kabineta in o razpustu parlamenta, vendar pa se ee proti večeru stranke v medsebojnih pogajanjih toliko sporezumele, da bo najbrže prišlo do pozitivnih sklepov.

Važna izpremembra na Quai d'Orsayu

Pariz, 28. jul. tg. Po še ne potrjenih resteh bo prevzel nasledstvo že pred daljšim časom upokojenega generalnega tajnika Filipa Berthelota na Quai d'Orsayu poslanik Erbette. Erbette je bil prej politični urednik »Tempsa« in je bil prvi poslanik v Moskvi po zopetni upostavitvi rednih političnih odnosov s sovjetsko Rusijo. Od lanskega leta je zastopal francosko vlado v Madridu.

Erbette je odločen levičar, dočim je Berthelot zastopal konservativno-nacionalistične ideje. Iz tega se razvidi važnost izpremembe na mestu, ki pomeni praktično vodstvo zunanje politike Francije.

V Parizu niso zadovoljni s poljsko-ruskim paktom

Varšava, 28. jul. tg. Nepovoljni vtis podpis poljsko-ruske pogodbe o nenapadanju v pariski in romunski javnosti je dal vladi in poljskemu tisku povod, da skuša omiliti pomen tega pakta. Zunanji minister Zaleski je izjavil, da ta pakt nikakor ne moti Poljske v njenem zavezništvu napram drugim državam. Francoska in romunska bojazn je zaradi tega brez vsake podlage.

Škoda na pšenici v Sremu

Belgrad, 28. julija l. Komisija, ki je bila poslana, da ugotovi kašno škodo je povzročila rja na pšenici, ki se je pojavila na sremskih žitnih poljih, je ugotovila, da znaša ta škoda več, kakor se je prvotno domnevalo. V kolikor je komisija dosedaj ugotovila, znaša škoda okrog 5.900.000 Din.

Izjava dr. Beneša o mednarodnem položaju

Dr. Beneš je optimist

Praga, 28. julija. tg. Na današnji seji ministrskega sveta je poročal zunanji minister dr. Beneš o političnih dogodkih zadnjega časa. Kot cilj lozanske zaupne pogodbe je označil nadaljevanje evropske rekonstrukcijske politike in onemogočenje novih konfliktov in vznemirjenj.

Do konca tega leta bo vprašanje evropskih vojnih dolgov urejeno. Konferenca za vzhodne reparacije bo oktobra meseca. Svetovna gospodarska konferenca pa bo po sedanjih načrtih v novembru. Razprava posebnega odbora za srednje evropska agrarna vprašanja bodo decembra meseca v Ženevi. Glede razorožitvene konference je razvil dr. Beneš nado, da bo spomladi 1933 z uspehom kon-

čala svoje delo.

Velik del Beneševih izjav je zavzemal problem Nemčije. Beneš je izjavil, ako si bodo dogodki sledili v duhu Lozane in Ženeve normalno naprej, bodo imeli velik vpliv na potek gospodarske krize. Dobesedno je rekel minister: »Glede razvoja dogodkov v Nemčiji, je treba biti pripravljen na razne eventualnosti, ki bi nas tudi mogle zadeti. Češkoslovaška republika se ne bo vmešavala v te dogodke in bo vzdrževala prijateljske odnose z Nemčijo pod vsemi pogoji še v bodoče.«

Končaj je z vzklikom, da je treba še naprej v notranji politiki vztrajati na principu kalikor mo- goče širokega sodelovanja vseh ljudskih plasti.

Pred volitvami v Reichstag

Oster napad Helda na von Papena

Köln, 28. julija. tg. Bavarski ministrski predsednik Held je izjavil na zborovanju centruma, da morata bavarska ljudska stranka in centrum v bo- noče iti skupaj, ker nihče ne ve, če ne pride morda do kulturnega boja. Državno vladno von Papena imenuje Held vlado mazačev. Ta vlada predstavlja hudobno potlačanje politične morale, posebno ako von Papen izjavlja, da nima z nar. socialisti ničesar skupnega.

Von Papen »čisti« dalje

Berlin, 28. julija. tg. Vlada komisarjev v Pru- sije še vedno nadaljuje z reformacijo administra- cije. Komisar je združil več okrajev v enega, isto je storil z občinami. Devet deželnih svetnikov je razrešil službe. Vsi so pripadali socialno-demokr. stranki.

Važne upravne reforme.

Berlin, 28. julija tg. Opolnomočeni vladni komisar na Pruskem dr. Bracht je priobčil ob-

vestilo o večerajšnji seji nove pruske vlade, iz katerega je razvidno, da bo v prihodnjem času prišlo na Pruskem do dalekosežnih spre- memb v državni upravi. Nameravajo razpustiti več pruskih ministrstev in preložiti njihove posle odgovarjajočim državnim ministrom. To velja posebno za poljedelsko, trgovinsko in socialno ministrstvo. Nameravajo tudi razpu- stiti okoli 60 deželnih sodišč in nekaj uradnih sodišč.

Komunističen predlog

Berlin, 28. julija. tg. Komunisti so prvi izročili predlog za bodoči državni zbor, ki se ima izvoliti pri nedeljskih volitvah. V tem predlogu komunisti enako kakor Hitler zavračajo ratifikacijo lozan- skega sporazuma in Youngovega načrta, kakor tudi vseh zakonov, ki so v zvezi s temi sporazumi. Komunisti predlagajo ukinitve obrestne službe, ustavitve plačil inozemskih posojil, kakor tudi re- paracij.

Podrobnosti o obsodbi Gorgulova

Pariz, 28. julija. AA. Ko je večina porotnikov pritrdilo odgovorila na vprašanja sodišča in je sodišče nato izreklo smrtno obsodbo, je predsed- nik podelil besedo na smrt obsojenemu Gorgu- lovu. Obsojenec je začel nervozno in nezvezno go- voriti:

»Niste me onečastili. Jaz sem dober ruski vojak. Dolžan sem vam zahvalo. Morate me ubiti kot vojaka iz puške na polju časti. Takrat vas bom po vojaško pozdravil. Samo ne giljotine! Ne giljotine!«

»Ali je to vse, kar imate povedati?« vpraša predsednik sodišča.

»Da,« odgovori Gorgulov. »To je vse in z za- dovoljstvom bom zapustil ta svet.«

Nato se Gorgulov obrne k občinstvu, ki je bilo zbrano v sodni dvorani, in reče:

»Opozoriti vas moram, da je komunizem tu, in da bo iztrebil vse narode.«

Takrat ga prekine njegov zagovornik in pravi tudi obrnjen proti občinstvu:

»Videli boste po izvršitvi smrtne obsodbe! Jaz ali državni pravdniki« (ali je namreč Gorgulov nor ali ne).

Zagovornik je s tem očividno aludiral na avtopsijo, ki se izvrši po justifikaciji nad obsojen- čevim truplom.

Takrat vstane predsednik sodišča in se obrne k obsojencu:

»Tri dni imate časa, da se pritožite na kasa- eljsko sodišče. Po preteku tega roka vaša pritožba ne pride več v poštev. Straže, odvedite obsojenca.«

Nato so Gorgulova odvedli iz dvorane.

Pričakanje občinstva

Pariz, 28. julija. AA. Noč je že legla na zem- ljo, ko je pariško prebivalstvo zvedelo o razsodbi v procesu proti Gorgulovu. Okoli sodne palače so se bile zbrale velike množice radovednežev, ki so jim žurnalisti povedali, da je Gorgulov obsojen na smrt. Ljudje te vesti niso sprejeli z začude- njem. Čuli so se tudi vzkliki odobravanja.

Do 22. ure so se zbirale grude ljudi na Dau- phinskem trgu in na bulvaru pred sodno palačo. Čakali so voza, v katerem bodo straže odvedle obsojenca v njegovo celico. Toda le malo ljudi je pričakalo ta trenutek, ker so šele pozno ponoči odpeljali Gorgulova v celico obsojencev na smrt.

Se v teku noči so listi izdali posebna izdajanja, v katerih so obvestili prebivalstvo o izidu procesa, ki ga je vsa Francija z nestrpnostjo čakala.

Gorgulov v celici obsojenih na smrt

Pariz, 28. julija. AA. Davi rano jutraj so od- vedli obsojenega Gorgulova s sodišča v ječo nazaj in ga zaprl v celico za obsojence na smrt. Kakor je navada pri obsojencih na smrt, je v obsojenčevi celici neprestano noč in dan stroga straža, ki mora paziti, da si obsojenec sam ne vzame življenja.

Kakor znano je sodišče obsodilo Gorgulova na smrt na podlagi pravdoreka porotnikov, ki so z 10 glasovi proti 2 potrdili obtožbeno krivdo. Gorgulov ima zdaj še tri dni časa, da se pritoži na kasacijsko sodišče. Dozdaj se še ne ve, ali bo Gorgulov prošnjo za pomilostitve podpisal. Gotovo je le, da ga bo skušal njegov zagovornik Henri Gerard pri obisku, ki ga bo danes popoldne na- pravil pri njem v ječi, k temu prepovoriti.

Gorgulovo govorjenje in vedenje v ječi je prav tako nezvezno in brez glave, kakor je bilo pred porotniki. Zdi se, da ga je strah le enega: giljo- tine. Zakaj neprestano ponavlja besede, ki jih je včeraj rekel pred sodiščem: »Nočem na morišče! Nočem pod giljotino! Hočem, da me ustrelite!«

Gorgulov noče prositi za pomi- lostitev — Plemenit čin gospe Doumer

Pariz, 28. julija. tg. Po razglasitvi smrtne ob- sodbje nad morilecem Gorgulovim se javnost ži- vahno zanima za to, če bo Gorgulov podpisal

prošnjo za pomilostitve in če ga bo predsednik republike Lebrun tudi res pomilostil. Gorgulov je tekom razprave večkrat izjavil, da želi smrtne ob- sodbje, pri tem pa najbrže ni pomislil, da njegova smrt ne bo smrt kakšnega borca, temveč sramotna smrt pod giljotino. Njegov zagovornik bo storil vse, da pregovori Gorgulova, da podpisuje prošnjo za pomilostitve. V Parizu se govori, da je vdova umorjenega predsednika republike Doumerja sto- rila pri predsedniku Lebrunu in njegovi soprogji potrebne korake za pomilostitev morileca njenega moža. Če Gorgulov ne bo pomilostjen, se bo iz- vršila smrtna obsodba v avgustu ali pa začetkom septembra.

Pariz, 28. julija. tg. Gorgulov noče vložiti prošnje za pomilostitev, pač pa prosi, da bi bil ustreljen, kjer je »vjak svoje ideje.«

Žalovanje za „Niobo“

Berlin, 28. julija. AA. Vsa Nemčija žaluje nad potopom šolske ladje državne mornarice »Niobe«. Sedaj je popolnoma dognano, da je pri katastrofi našlo smrt 69 mornarjev. Predsednik republike je šefu mornarice poslal žalno brzojavko in je na- ročil, naj se njegovo sožalje sporoči svojem žrtvi. Tudi škola in italijanski kralj sta kondolirala. Javne zgradbe pa tudi mnoge zasebne hiše po vsej državi so razobesile zastave na pol droga. Radio je stavil s programa vse zabavne točke in plesno godbo. Med 40 rešenimi mornarji se na- haja tudi komandant ladje kapitan Ruhfuss, ki ga je vrglo čez krov, ko se je ladja nagnila in se je na ta način rešil. Preiskava je ugotovila, da kata- strofe ni nihče kriv. Nepričakovan naval vetra je polomil jambore. Ladja je nekaj časa prevrnjena plavala po morju. Potopljena ladja leži kakih 20 metrov globoko v morju. Potapljači kielskega ar- zenala so danes nadaljevali svoje poskuse, da bi prišli do potopljene ladje »Niobe«. Upajo, da bodo kmalu prišli do utopljenecv.

Velika železniška nesreča

Berlin, 28. julija. AA. Snoči ob pol 7 se je na postaji nekega berlinskega predmestja do- godila velika železniška nesreča. Potniški vlak je trčil ob lokomotivo, ki je manevrirala na postaji. Štirje vozovi so padli s tira. Ubiti sta bili 2 osebi, okoli 50 ljudi pa je bolj ali manj nevarno ranjenih.

Nesreče je kriv strojevodja prazne loko- motive, po imenu Krupke. Krupke je spregledal znamenje na »stoje«. Po katastrofi je izgubil popolnoma živce in je v nevarnosti, da zblazni. Star je 51 let in je že 15 let strojevodja. Znan je bil kot zanesljiv uradnik.

Sportna vest

Charleville, 28. julija. AA. Osemnajsto eta- po kolcarske dirke okoli Francije iz Metza v Charleville (159 km) je dobil spet Leduco v 5.09.48. Drugi je Dipaco, tretji pa Loneke, vsi v istem času.

Naš izvoz v južno Italijo

Belgrad, 28. jul. AA. Minister za trgovino in industrijo je dovolil, da se tudi naša država letos prvič udeleži s posebnim, uradnim paviljonom le- tošnjega mednarodnega vzhodnega velesejma (Fie- ra di Levante), ki se bo vršil od 6. do 21. septem- bra t. l. v Barizu. Zavod za pospeševanje zam. trgo- vine je sklenil, da zato posveti septembrsko šte- vilko svojega glasnika temu velesejmu in naši trgo- vini iz Južno Italijo. Ta številka bo izšla v italijan- ščini. Kakor znano, je zamenjava blaga med našo državo in južno Italijo zaradi nezadostnega me- sebojnega poznavanja zelo slabo razvita. Tudi tisti naši izvozni predmeti, ki pridejo do tržišč južne Italije, se plasirajo po večini le s posredovanjem sovetoitalijanskih trgovcev. Zato je potrebno, da se naši izvozniki in naše občinstvo čim bolj sezna- nijo s tržišči južne Italije in narobe. Zavod za po- speševanje zunanje trgovine prosi vse zainteresi- rane trdkke, ki bi hotele biti zastopane na tem velesejmu, da mu prepušče svoj propagandni ma- terijal za plasiranje svojih izvoznih predmetov.

Petindvajsetletnica mašništva škofa dr. Alojzija Fogarja

Tržaški škof dr. Alojzij Fogar praznuje 25-letnico svojega mašništva. Pri tej priliki po- vdarjajo tako italijanski kakor slovanski verniki tržaškega škofa nenavadne umske zmožnosti, globoko srčno kulturo in nenavaden takt trža- škega vladike, s katerim vlada svojo škofijo v izredno težavnih razmerah. Zvest državnim po- stavam, je škof dr. Fogar enako pravičen in poln ljubezni tako napram italijanskim kakor napram slovanskim vernikom svoje škofije, ko- jih verske interese zna z apostolsko odločnostjo braniti, kadar je treba.

Dr. Alojzij Fogar si je kot odlični in tenak poznavalec katoliškega nauka, ki ga je bil s subtilno dialektiko poučeval svojčas v goriškem semenišču, postavil za nalogo obnovitev in po- globitev verskega življenja zlasti v tržaškem mestu, kar mu je v enem desetletju škofovanja v veliki meri uspelo. Sreča meščanov si je škof dr. Fogar pridobil ne samo po svoji izredni kulturi, ampak tudi po svoji nič manj izredni ljubezni do revežev, katerim je v manj ko de- setletih razdelil vse znatno premoženje, ki ga je bil podedoval od svojega očeta. Zaradi tega ga neki list danes po pravici primerja s Karolom Boromejskim, s katerim ga družijo prak- tična maksima življenja: »To kar boste dali siromaku, je kakor bi dali mojemu Očetcu. Ni čuda, da zaradi tega škof dr. Fogar uživa posebno naklonjenost sv. očeta, kakor tudi ve- liko spoštovanje kralja in voditeljev države.

nič manjša pa ni ljubezen in spoštovanje, ki ga goji do svojega škofa tako italijanski kakor slovanski verniki škofije, ki imajo v njem oznanjevalca vere in lepega življenja, kakor tudi neustrašnega branitelja njihovih verskih in moralnih svetinj. Lahko se reče, da je tržaški škof, kar se tiče nepristranske skrbi in ljubezni za vse svoje vernike brez razlike jezika in čustvovanja, prava dika katoliškega episkopata vsega sveta.

Odbor odličnih tržaških meščanov je škofu dr. Fogarju ob priliki 25-letnice mašništva po- daril krasen avtomobil kot dar tržaških mešča- nov. V soboto pa bodo škofu v Trstu korporat- ivno častitali duhovniki njegove škofije. Ob tej priliki bo škof prejel lepe darove tako od svoje duhovščine, kakor od škofijskega odbora in od uprave cerkve sv. Justa, za koje restav- racijo je škof veliko daroval. V nedeljo pa bo škof v katedrali bral slovesno sveto mašo. Ob tej priliki je železnica organizirala posebne ljudske vlake, da omogoči čim večjo udeležbo vernikov pri tako slovesni priliki spominskega tveva dr. Fogarja, ki diči stolico svetega Justa kot eden njenih najvrednejših vladik tekom dolge in slavne zgodovine.

Častitkam vernikov tržaške škofije se pri- družujemo tudi mi, proseč Boga, da dr. Fogarja še dolgo let ohrani vernikom tržaško-koprške škofije! Ad multos annos!

Centralni odbor gozdnega gospodarstva

Belgrad, 28. julija. AA. Na konferenci zastop- nikov lesne industrije, ki se je vršila v Belgradu dne 25. in 26. julija t. l., so na inicijativo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ki so se mu pri- družili tudi zastopniki ministrstva za gozdove in rudnike in zastopniki kmetijskega ministrstva, so- glasno sklenili, da se ustanovi centralni odbor jugoslovanskega gozdnega gospodarstva. V ta cen- tralni odbor delegirajo po dva zastopnika strokov- na društva industrije za lesom v Belgradu, Zagre- bu, Ljubljani, Sarajevu in Sušaku in ministrstvo

za gozdove in rudnike kot predstavniki državnega gozdnega posestva.

Organizacija mednarodnega sodelovanja je po- verjena temu centralnemu odboru, čigar agende bo do definitivnega konstituiranja vodila Zveza industrije in trgovcev lesnih izdelkov v Zagrebu.

Centralni odbor je imenoval za svoje delegate za bližnjo mednarodno lesno konferenco v Pragi gg. inž. Milana Lenarčiča, predsednika gozdnog- ospodarskega sveta Dravske banovine, in dr. Milana Ulmanskega, generaln. ravnatelja »Šipada«.

Avstr. posojilo pred parlamentom

Dunaj, 28. jul. tg. V državnem zboru se je vršila danes razprava o lozanskem protokolu za avstrijsko posojilo. Razprava je bila zelo nemirna. Izkazalo se je, da je Dolfussova vlada le v manj- šini. Od 8 heimwehrovskih poslancev so 3 izja- villi, da pod nobenimi pogoji ne bodo glasovali za ta protokol. Zvezni kanceler Dolfuss je imel velik obrambni govor za lozansko posojilno politiko, v katerem je izjavil, da bodo po 10 letih, ko se bo dolg odplačeval, prenehale tudi druge dolžnosti. Razprava se bo jutri nadaljevala.

Povratek naše delegacije

Belgrad, 27. julija. Davi so prispeli z brzo- vlakom in Belgrad jugoslovanski delegati na interparlamentarni konferenci, ki je bila v Že- nevi. Delegat jugoslovanske delegacije, narodni poslanec dr. Bogomil Vošnjak, je pri tej priliki dal za belgrajsko »Večerno Pravdo« posebno izjavo, v kateri je naglasil, da je bila jugoslo- vanska delegacija sprejeta v Ženevi prav pri- srčno. Jugoslovanska delegacija je po svojih de- legatih sodelovala v vseh odsekih. Zadnje dni zasedanja konferencie sta govorila tudi bivši fi- nančni minister dr. Ninko Perić o razorožitvi. dr. Vošnjak pa o varnosti. Napad italijanske delegacije ni izzval nobenega posebnega raz- burjenja. Francoski socialist Renaudel je bil z izjavami jugoslovanskih delegatov zadovoljen ter jim je navdušeno ploskal. Prihodnja inter- parlamentarna konferenca bo v Madridu.

Tuje liste bo uvažala „Avala“

Belgrad, 28. jul. tg. Minister za trgovino in industrijo je odredil, da začne »Avala d. d.« 1. av- gustu poslovanje na podlagi podeljenega ji dovo- ljenja za uvoz tujih listov in časopisov. Sedanjim uvoznikom listov in časopisov se dovoli trimese- ni rok od 1. avgusta za likvidacijo svojih poslov. Dosedajni uvozniki imajo pravico, da se v ome- njenem roku sporazumejo z »Avalo d. d.« v svrhu nadaljnje prodaje listov in časopisov. To se objavl- ja na znanje vsem interesentom.

Osebnosti vesti

Belgrad, 28. julija. I. Na predlog prometnega ministrstva so vpokojeni: Pri direkciji državnih že- leznice v Zagrebu: Franjo Dougan v 6. položajni skupini, Pibovec Milan v 6. položajni skupini. Pri ravnateljstvu državnih železnice v Ljubljani: dr. Jo- sip Ptičar, svetnik v 4. skupini I. stopnje, Zorec Janez v 6. skupini. Pri glavnem ravnateljstvu drž. železnice v Belgradu: Jenčič Marcel v 6. skupini.

Iz državne službe je bil odpuščen Dagotin Di- mee, uradnik 8. skupine pri pošti in brzojavu v Osijeku. H katastrofi upravi v Mrkonjegradu je pre- meščen iz Murske Sobotice geometer Jožef Sever. Pri upravi mariborske kaznilnice je vpokojen z odlokom prav. ministrstva nadoficijal Ferdinand Getwerl.

Belgrad, 28. julija. Današnje »Službene Novi- ne« prinašajo ukaz, po katerem se spremeni ime vasi Lažbe v občini Selce, okrajna ekspoziura Škofja Loka, v Leskovico.

Belgrad, 28. julija. I. Pri savski banški upravi sta bila upokojena: veterinarski inspektor Alojzij Pavlin v 3. položajni skupini 2. stopnje in Franc Černe, veterinarski inspektor.

Belgrad, 28. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za trgovino in indu- strijo je povišan pri glavni podružnici državne hipotekarne banke v Ljubljani za višjega uradnika v 7. skupini in vršilca dolžnosti upravnika g. Dra- gutin Banjac, višji uradnik 8. skupine in vršilec dolžnosti upravnika pri isti podružnici.

Zadnja poročila

Policija proti veteranom

Newyork, 28. jul. tg. V Washingtonu je prišlo do srditega spopada med policijo in veterani, ki se od časa svojega pohoda na Washington naha- jajo še vedno v zasilen taborišču v bližini Ka- pitola. Ko je danes skušala policija razpršiti vete- rane s silo, so se ti vrgli srdito nanjo in jo pri- čeli obmetavati s kamenjem. Med obema stranka- ma je prišlo do revolverskega boja. Mnogo ra- njencev je bilo prepeljanih v nevarnem stanju v bolnišnico. Številni veterani so bili aretirani. Po- ložaj je skrajno napet.

Domneve o izidu nemških volitev

Berlin, 28. jul. tg. Po razpoloženju, ki vlada trenutno v državi, se sme postaviti za prihodnjo volilno nedeljo sledeča prognoza: Narodni socia- listi 30 do 35% oddanih glasov, nemški nacional- ci 8 do 10%, centrum in bavarska ljudska stranka 20%, manjše stranke, v glavnem meščanske, ka- kor državna stranka, gospodarska stranka 3 do 5%, socialni demokratje 25%, komunisti 10 do 12%. Ako se bo ta prognoza uresničila, bodo ime- le desničarske stranke komaj 45% vseh mandatov.

Politično premirje?

Berlin, 28. jul. tg. Državni kanceler von Papen namerava 31. julija izdati naredbo, po kateri se proglašja v Nemčiji politično premirje. V tem času bo za dva ali tri tedne prepovedana vsaka poli- tična agitacija.

Odmev Schleicherjevega govora

Pariz, 28. jul. tg. »Matine« poroča o razgovoru med Herriotom in nemškim poslanikom. Herriot je protestiral proti napadam generala Schleicher- ja v brezličnem govoru. General Schleicher se ni obotavljal imenovati francosko razorožitveno po- litiko za hinavsko. Herriot je razlagal, da so te besede po sporazumu v Lozani in Ženevi, kate- remu je pristopila tudi Nemčija v družbi Francije in Anglije, zelo neoportune.

Komunistični zaročniki na Madjarskem

Budimpešta, 28. julija. Z. Udeležence komu- nistične zarote, katerih število je naraslo na 14, so danes popoldne prepeljali iz političnih zaporov v preiskovalne zapore državnega prav- dištva. Komunistov niso pripeljali pred vhodna vrata, temveč na dvorišče, da so na ta način preprečili eventualne incidente, ker so se pred zaporom zbrale velike množice ljudstva. Dr- žavno pravdnštvo še ni ničesar ukrenilo glede nadaljnje preiskave in končnih predlogov.

Budimpešta, 28. jul. tg. Po sklepu glavnega državnega tožilstva, bosta dva aretirana komu- nistična voditelja Szallay in Fürst prišla pred preki sod, ostala deveterica pa bo sojena pred rednim sodiščem. Razprava pred prekim sodom bo pri- hodnji četrtek. Ako bosta obsojena obtoženca na smrt, se bo obsodba izvršila takoj.

Dementi

Pariz, 28. jul. tg. Na Quai 'Orsayu dementi- rajo vesti, da bi bil Erbelte določen za naslednika glavnega tajnika zunanega ministrstva Berthe- lota.

OBLEGANI KAPITOL

Washington ne ve, kako bi se rešil 15.000 mekdanih udeležencev svetovne vojne, ki zahtevajo izplačilo svojih »bonusov«, že davno obljubljenega pokojnine. Dne 12. julija je potrdil Hoover v kongresu sprejeti novi zakon, ki obljublja brezplačno vožnjo in 50 Din dnevnic vsem »veteranom«, če se bodo do konca julija povrnila domov. A ta skromna vaba je zvalila samo okrog 600 upornikov. Namesto njih pa je kmalu prišlo zopet tisoč novih in vsa njihova vojska se ni zmanjšala. Več vstašev je pripeljal s seboj celo družine. Štiri- sto kalifornijskih rodbin je postavilo šotore sredi kongresnega parka, prav pred Kapitolom. Oblasti so poskusile novo zvijačo. Predvajale so 8000 veteranom film iz življenja iskalcev zlata v Skalnatem gorovju. A veterani ne kažejo nobenega veselja za Divji zapad. Pravijo, da so že dosti prestali na francoski fronti... Položaj v Washingtonu je vedno bolj napet. Policija je naposled prepovedala vstašem oblegati kongresno poslopje. 500 veterani so v odgovor ustanovili »mrtvo stražo«, ki že deset dni in deset noči neprenehoma koraka sem in tja pred poslopjem. To je pač najbolj tragična slika, ki jo je kdaj videla prestolnica Unije. Vstaši ne kažejo nobenega razburjenja, ker ne marajo iz-

živati stražnike. V popolnem molku z vihrajočimi zastavami in v jeklenih čeladah enakomerno krožijo po promenadi. Vreme je pa lepo in neznošno vroče je. Veterani so utrujeni, šepajo, so pokriti s prahom in imajo vnete rdeče oči. A če se kdo zgrudi brez zavesti, ga takoj nadomesti drugi. Poveljnik »mrtve straže«, invalid Roy Robertson, ima preklan vrat in mora nositi visok kovinski ovratnik, ker bi mu sicer visela glava na prsa. Pod njegovim vodstvom korakajo veterani po veličastnih marmornatih stopnicah navzdol, mimo svetilnih nasadov in kongresnega trga. Potem zopet gredo po stopnicah navzgor in tako dalje vedno v krogu in vedno v molku. Vsi nosijo stare uniforme iz svetovne vojne in puške na plečih. Oblasti ne vedo, kaj bi počele. Senatski predsednik Kurtis je poklical 20. julija v Washington dve slotniji pomorske pehote. Veterani so pozdravili s puškami mlade, zdrave, site in dobro oblečene vojake. Slednji so tudi z zastavo odzdravili nesrečnim obupanim pohabljenecem. Prizor je naredil jako mučen vtis na množico. Kurtis je takoj odpoklical vojaštvo. Mora žrtve svetovne vojne pa leži še naprej nad glavnim mestom Združenih držav.

Ameriški veterani pred Kapitolom v Washingtonu. Ker je ameriški senat odklonil res upravičene zahteve ameriških bojevnikov iz svetovne vojne, so veterani priredili velik obhod po mestu, pri katerem so glasno demonstrirali proti vladi. Ko so prišli mimo Kapitola, kjer so zasedanja ameriških poslancev, so vdrli po velikem stopnišču v palačo, da bi sami prepričali poslance o svojih potrebah. Šele potem, ko so njih voditelja aretirali, so zapustili ogorčeni veterani parlament.

Katastrofa na morju

Dne 26. julija se je ob pol 3 popoldne potopila nemška žolska jadrnica »Niobec«. Nesreča se je zgodila tako hitro, da se je ladja potopila v petih minutah. Pravi vzrok, zakaj se je jadrnica potopila s tako naglico, ni znan. Verjetno pa je, da je nasedla na kako pečino. Bližnje ladje so hitele na pomoč in so rešile nekaj mornariških učencev, ki študirajo za mornariške častnike. Med rešenimi je tudi kapitan ladje. Na ladji je bilo 109 moških. Od teh jih pogrešajo 69. Ker jih ladje do sedaj še niso mogle najti, kljub temu, da sta prileteli na pomoč tudi dve

Nemška jadrnica »Niobec«, ki se je potopila ob otoku Fehmarn ob severno-nemški obali.

letali, je verjetno, da so vsi, katere pogrešajo, utonili. Dve križarki križarita sedaj okrog mesta nesreče, vendar se jima ni posrečilo najti doslej katerega utopljenca. Par trenutkov pred nesrečo je prehitel jadrnico, ki se je že borila s precejšnjim viharjem, nemški zračni orjak »Do X«. Jadrnica je bila 600-tonska ladja, katero so spustili v morje šele po svetovni vojni. Imela je tudi motor za 240 ks. Jadrnica je bila na učnem potovanju in je pred enim dnevom odpotovala iz domovinskega pristanišča z namenom, da bi prišla nazaj šele v sredi septembra. Nesreča, ki je zadela jadrnico, je tem hujša, ker je zahtevala toliko mladih življenj. Sploh so zadnji meseci polni raznih nesreč na morju in v zraku. Morda je to znamenje, ki opominja človeštvo, naj vendar opusti strašno oboroževanje.

Ricinovo olje - maža

V Italiji pridelujejo toliko ricinovega olja, da ga ne morejo več s pridom prodajati. Zato je pač sila odkrila nov način porabe. V Italiji nameravajo porabiti ricinovo olje za mažo pri bencinskih motorjih. Zopet znamenje, kako se obilica božjih darov napreduje porablja. Pri nas pa stane mala steklenica ricinovega olja že precej denarja.

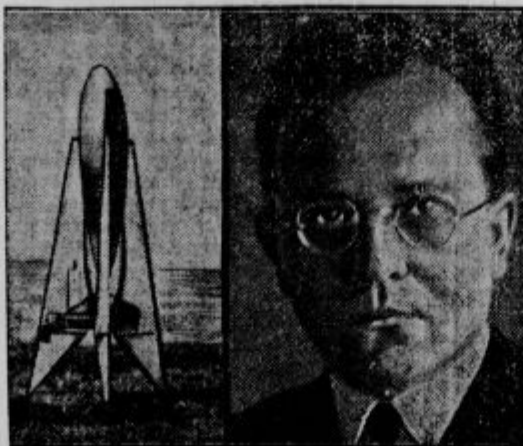
10 milijonov litrov piva

so uničili doslej uslužbenci ameriške policije v boju s tihotapci alkohola. Ameriški policiji se je posrečilo po večletnem in napornem delu uničiti močno razširjeno in izborno izpeljano organizacijo, ki se je bavila z izdelovanjem in dobavljanjem alkoholnih pijač. Organizacija, katero je policija uničila, je ogromna družba, kateri je načeloval znan Al. Capone. Al. Capone so obsodili na deset let ječe, ker ni plačal toliko davkov, kakor bi jih moral. V teku teh preiskav so oblasti uničile skoraj deset milijonov litrov piva. Nabral se je tudi ogromen dokazni material, iz katerega bi mogoče povzeli vse potrebne podatke, ki bodo omogočili popolno razbitje Al. Caponove organizacije. Al. Capone je vodil in nadzoroval nešteto tovarn, z najmodernejšimi stroji opremljene destilerije, skladišča, prodajalne, tovarne sodov itd. V njegovi službi je bilo nad tisoč agentov, ki so morali skrbeti le za nakup potrebnih surovin. Ameriška policija pozna danes skoraj vse osebe, ki so bile kakorkoli zaposlene v tem velikanskem podjetju. Velika večina jih je seveda že na varnem. Proti 200 je že uvedeno sodno postopanje, druge pa čaka še ista usoda. Med prvimi, ki so na vrsti, je seveda zopet Al. Capone sam in nekaj drugih glavnih ravnateljev njegove družbe. Vlado krogi so prepričani, da bodo kazni potem, ko bodo preiskave zaključene, še precej povečane, zlasti za vse glavne krivce.

200 ljudi na eno gostilno

Na Češkem je 70.000 gostiln in točilnic. Od leta 1918 je zraslo 20.000 novih, kar znaša približno 40 odstotkov. Povprečno pride na vsake 200 prebivalcev že ena gostilna. Vse kaže, da bratje Čehi niso mnogo na boljšem, kakor mi.

Kot rešilna postaja posluje naš laboratorij za razvijanje in kopiranje fotografij. Cene nizke. — Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5

Nova raketa. Berlinski inženjer Winkler bo te dni na nekem otoku v Baltskem morju spustil v zrak dva metra visoko raketo, katero bo poganjala posebna tekoča eksplozivna mešanica. To bo prva tako velika raketa, ki bo baje dosegla 7000 metrov višine.

Morillec Gorgulov obsojen na smrt. Morillec francoskega predsednika Doumerja je bil obsojen na smrt. Slika nam ga kaže, kako stoji ob stražniku v sodni dvorani. Njegov zagovornik Geraud (z brado) sedi pred njim, z vzdignjeno roko pa prisega vprav tolač, ki je bil določen, da prevaja izjave Gorgulova.

Ukročena dolarska princesa

Tudi Amerika ima skrbi in celo tako velike skrbi, da so Američani pozabili, da jih čakajo zabavne volitve. 12 milijonov brezposelnih ni nikakoli šala več, zato mora priti že nekaj prav posebnega, da jih spravi iz ravnotežja. Tudi stiska in revščina posameznika jih ne gane več.

Te dni pa se je zgodil slučaj, ki je šel od ust do ust: Bogata dolarska princesa je obubožala... Z družabnim škandalom, ki je za Američane na žalost še vedno največja zanimivost, jim je postregla hčerka znanega bogataša Rockefellerja. Vsa zgodba prav dobro pojasnjuje, kakšni so ameriški denarni mogotci in kako postopajo.

Miss Edith Rockefeller je sicer precej stara, da si se to ne da natančno ugotoviti, ker je znano le to, da se je njen oče John Rockefeller rodil leta 1839. Njegova hčerka ljubi vselej družbe in je pred nekaj leti kupila v okolici Chicaga velikanski grad, ki ga je naravnost pravilčno opremila. Američani pripovedujejo, da je dala za ves grad in za vsa razkošna notranja oprema kar celih 20 milijonov dolarjev.

Na tem gradu so se kmalu začele zbirati najbogatejše in najbolj zabavne družbe vse Amerike. Bogata hčerka je vzela v službo celo tri ruske velike kneze, ki so se doslej preživljali kot stalni plesalci v raznih nočnih zabaviščih. Vsi trije so postali njeni osebni tajniki in so se v njenem gradu lepo udomačili. Seveda pa se taki stalni gostje, ki še niso pozabili, kako so razsipali z obema rokama denar, ki so ga s krvavimi žulji prislužili ubogi ruski mušiči, znajo v dobrih razmerah kaj hitro živeti v stare čase. Kmalu so priredili na gradu majhno igralnico, v kateri so igrali prav tako divje, kakor da bi bili v Monte Carlu. Kadar pa jim je zmanjkalo denarja, pa je morala postreči prismojena Američanka svojim gostom — s čeki. Najboljše jazz-godba vse Amerike je stalno bivala na gradu. Skoraj vsak večer so se vršili plesi in zabave, nad katerimi so zmanjevali z glavami celo ameriški milijonarji.

Sivi oče je z vedno večjo nejevoljo zasledoval početje svoje hčerke. Sicer je radodaren, toda svo-

jega »težko prisluženega denarja« ne razmetava z raznimi ruskimi velikimi knezi; on daruje le znanstvenim zavodom in socialnim ustanovam! Hčerino početje mu je šlo že na živce, pa ji je pisal, naj se poboljša. Toda nič ni pomagalo. Neprestano so rastle vsote, ki jih je moral plačevati na račun svoje hčerke. Ko so se pa ruski veliki knezi spomnili, da naj bi Rockefellerjeva hčerka dala na svojem vrtu zgraditi letališče in da bi nakupila nekaj letal, se je zdelo staremu očetu, da je zadosti norčij. Ko je hčerka poslala po denar v očetovo banko, so ji ljubezljivo sporočili, da ji ne morejo ničesar izplačati, ker ji oče ničesar več ne nakaže. Oče pa ji je sporočil v pismu, da je sit njenega početja in da ji ne da niti najmanjše vsote več.

Hčerka je seveda takoj sedla v letalo in se odpeljala k očetu. Toda vse njene prošnje niso nič zalegle. Oče, kakor tudi njen brat, sta jo naglana, češ, živi, kakor moreš. Spremeniti se moraš popolnoma, če hočeš, da stopimo s teboj zopet v zvezo.

Trmasta Američanka je seveda živela nekaj mesecev še naprej prav prijetno. Zastavljala je svoje dragulje. Ko je teh zmanjkalo, je zastavila grad in svoje avtomobile. Ruski veliki knezi so se seveda tudi morali posloviti in si poiskati drugih žrtev. Miss Edith je grozila vedno večja revščina, toda oče je ostal neizprosno. Zadnje čase je ostala miss Rockefeller brez vseh sredstev in je stanovala v majhni najeti sobici za malenkostno najemnino. Ker ni znala nikdar varčevati, je razumljivo, da je tako hitro padla v popolno ubožstvo. Ker še ves čas nadleguje očeta, ji je ta sporočil, da mora najprej temeljito spremeniti svoje življenje in če je voljna ubogati, potem je pripravljen nastaviti jo kot ravnateljico dečjega doma, ki ga je dal sam sezidati.

Stiska pa kaj hitro preobrazila človeka. Miss Edith je namreč sporočila očetu, da je tudi s tako službo zadovoljna. Pametni ljudje pa po pravici pravijo, da jo je za njene norčije zadela izredno lahka kazen, kazen, ki bi jo marsikdo od milijonov in milijonov revežev sprejel kot največjo srečo.

Smešnice

Razgovor k ponarejevalski aferi.

»Kaj praviš k ponarejevalski aferi v Ljubljani?«
»Nič, samo to: pravijo, da denarja povsod manjka. Komaj pa ga kdo prične delati, ga takoj primejo!«

»Pomislite, ko sem včeraj igral na klavir, ml je sosed s kamnom razbil žipo v oknu.«
»To mu bo pa še žal; saj vas bo odslej še boljše slisal!«

»Gospodična, za katero hodi neki gospod že celo uro: »Kar celo uro me že zasledujete, gospod! Če pa mislite, da vas bom prva odgovorila, se presneto motite!«

K podpisu poljsko-ruske pogodbe o nenapadanju. Poljski poslanik v Moskvi Stanislav Patek (levo) in N. Krestinski (desno), zastopnik ruskega ljudskega komisarja za zunanje posle, ki sta podpisala te dni v Moskvi pogodbo o nenapadanju med Poljsko in Rusijo.

Sovjeti in knjige

V prvi polovici leta 1932 so izdali v Rusiji 32 milijonov izvodov raznih brošur in knjig. Med izdanimi knjigami je 5000 strokovnih knjig iz vseh panog znanosti.

Črni ali beli kruh

Po najnovejših poskusih, ki so jih delali strokovnjaki zdravniki z mišmi, so ugotovili, da so miši, katere so hranili izključno z belim kruhom, živele mnogo manj časa, kakor miši, katere so hranili s črnim kruhom. Vsega skupaj so porabili za poskus 220 miši. Povprečna starost, ki so jo doživele miši, ki so jedle bel kruh, je znašala 52 dni, povprečna starost miši, hranjenih s črnim kruhom, pa je znašala 135 dni. Rekord je odnesla miš, ki je bila hranjena z belim kruhom s 167 dnevi življenja, osem miši pa, ki so jedle ržen kruh, je dočakalo starost nad 320 dni. Iz tega nujno sledi, da daje črni kruh mišim večjo odpornost, kakor beli kruh. Kljub temu, da ne smemo te primere prenesti na človeško življenje, je vendar gotovo, da beli kruh v človekovi prehrani ne zasluži tolikšne prednosti, kakor jo ima. V splošnem pa priznavajo tudi zdravniki, da je bolj zdrav ržen kruh, kakor pa bel.

★

Kmetica, ki je prišla iz vasi, v kateri že več let ni bilo nobenega konja, vidi v mestu prvič v življenju kamelo in vzkligne: »Sveta nebesa, kaj so napravili boljševiki iz konje!«

Spominska kolajna za sportnike. Obe strani lepe in velike spominske kolajne, kakršno bodo dobili vsi udeleženci sportniki, trenerji in voditelji moštev 31. julija ob začetku olimpijskih tekem v Los Angelesu v spomin.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Stanovanje

3 sob in kuhinje se odda. Stari trg 24/II. (c)

Soba in kuhinja

oddam s 1. avgustom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.049. (c)

Prazna soba

v novi vili na Mirju, blizu obrtni šole, se takoj odda. Pojasnila v upravi »Slovenca« št. 8000. (s)

Opremljena soba

se odda v centru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.027. (s)

Soba

v katero se lahko postavi štedilnik, takoj oddam. Idrijska ulica 3. (s)

IŠČEJO:

Stanovanje

išče starejša gospa. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Gospa« 11.066. (c)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Puhasto perje

čisto, čobano po 48 Din kg. druga vrsta po 38 Din kg. čisto belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Stiskalnico

(Ballenpresse) za seno — prodaja Anton Lovrenčič v Sodražici. (l)

Več parcel

po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

V kamniškem okraju

kupim hišo ali stavbno parcelo. Ponudbe z navedbo najnižje cene poslati na upravo »Slovenca« pod »Kamniški okraj« hiša parcela 11.012. (p)

Dvostanovanjska hiša

v najbližji okolici mesta ob glavni cesti naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.042. (p)

Ugodna prilika

za nakup večstanovanjske hiše v ljubljanski okolici. Pojasnila daje Realiteta pisarna Grašek, Ljubljana, Kolodvorska 24. (p)

Službodob

Vsaka beseda 1 Din

Sprejme se

poštena in vestna blagajničarka in knjigovodkinja ob enem. Ponudbe poslati na upravo pod »Poštena« 11.047. (b)

Krajevne zastopnike

iščemo za vsa mesta v državi. — Prvovrsten predmet. Zasluge izoboren. — »PANEKS«, Beograd, Lisinskog 6.

Vajenci

Vajenko ali vajenca sprejme takoj foto-atelje Mancini, Rožna dolina. (v)

Glasba

Vsaka beseda 1 Din

Klavir

kratek, črn, dobro ohranjen, ceno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.884. (g)

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

PRESELITVE

izvršuje hitro in najceneje »Export« k. d. Metelkova ulica št. 5. Telefon 21-17.

Telefon št.

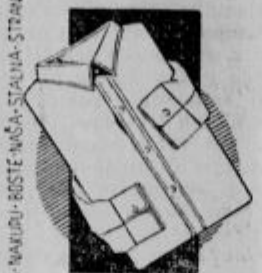
2951

Tvrška

IV. SCHUMI

Dolenjska cesta, nudi lepa, suha drva in prvovrsten premog.

PERIL VSEH VRST

J. LAH MARIBOR

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlina Forčacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Rabi se 60.000 Din

proti vknjižbi na novo zgrajeno tristanovanjsko hišo. Obresti po dogovoru. — Sprejmejo se tudi vloženje knjižice ljubljanskih hranilnic. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Varno naloženo« št. 11.011. (d)

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnin: za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Na Novljanovi stojnici

v Šolskem drevoredu se bo prodajalo s pričetkom v soboto 30. t. m. goveje meso I. 10 Din kg, II. 8 Din kg, III. 6 Din kg. Teletina I. 10 Din kg, II. 8 Din kg. Postrežba točna in solidna.

Zelo ugoden nakup hotela

Na otoku Krku se prodaja potom sodne dražbe, ki se bo vršila dne 1. avgusta 1932 ob 9 pri tamkajšnjem sodišču Krk, prvovrsten hotel »Vila Lucija« v Aleksandrovcu, s 24 sobami ter povse opremljeno restavracijo z oskrbo za 100 oseb. Hotel se nahaja v neposredni bližini kopališča. Kupci, ki se zanimajo za nakup hotela, se vabijo, da se te dražbe udeležijo, ker kupec lahko takoj prične z obratovanjem. Pojasnila daje iz prijaznosti »Hranilnica kmečkih občin« v Ljubljani, poštini predal 297, in sicer do dne 29. julija t. l.

Zahvala

Ob smrti naše zlate mamice, gospe

Terezije Roškar

smo bili deležni tolikšne prijateljske pozornosti in tolažilnega sočutja, da nam je težko naštetati vse one, ki smo jim za vse to dolžni svojo globoko zahvalo. Vsem, ki so jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti in obsuli njen oter s cvetjem, izrekamo tudi tem potom svojo toplo zahvalo.

Maribor, dne 28. julija 1932.

ZALUJOČI OSTALI

Kot žrtev nesreče nam je umrl nenadoma naš ljubljani soprog, skrbni oče, dobri brat, svak in stric, gospod

Ivan Merčun

lastnik inform. biroja v Zagrebu, žandamerijski kapetan v p.

v četrtek, dne 28. t. m. v Slovenjgradcu.

Pogreb se bo vršil 30. t. m. ob 16 iz bolnišnice v Slovenjgradcu.

Slovenjgradec-Zagreb, dne 29. julija 1932.

Herta Merčun roj. Minibek, soproga, Oton in Saša, otroka — ter ostalo sorodstvo.

Inserirajte v „Slovenca“!

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje
Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Roland Dorgelès:

Leseni križi

95

»To so tisti, ki igrajo vojno tako, da tu-le cijazijo reveže, ki so si dali zunaj namesto njih razbiti gobec. Nekateri se že spoznajo, nekateri, kako se je treba zmazati... Uh! Uh! Malo previdneje ne znaš ravnati, nak. Menda misliš, da nakladaš seno, ka-li? Kmetavsi!«

»Ti se pa svoje partije na biljardu ne veselíš preveč, kakor se zdi,« se je brez zamere pošalil oni.

Iz operacijske sobe so se slišali kriki, prodirljive tožbe in včasih hropeče ječanje, če je bila bolečina le prehuda. Tisti, ki so že prestali ali ki jim ni bilo treba na preobvezovanje, so se norčevali v posteljah.

»To je mali lovec. Poslušaj, kako ti poje... izvrsten tenor, ti pravim.«

Kadar so pripeljali nazaj kakega operiranca, ki je še oster in bled ležal pod vplivom kloroforma, je bilo zabave za celo uro dovolj; vse je utihnilo, da bi ga slišalo blesti. Ko je bil operiran Sulphart, so morale sestre, ki so vendar vajene marsikaj slišati, zaradi spodobnosti oditi iz dvorane. Blebetal je nezasižane stvari in fantje mlajših letnikov, ki niso poznali predvojnega kosarstva in niso bili dobivali pouka pri starih, so mogli tu slišati vse kosaršiške kozje molitvice.

Ko je bil prestal operacijo in je bil gotov, da ne bo moral tako kmalu zopet na fronto, se je vidno poživljal; rešen je bil obeh največjih skrbi, in če ne bi bilo preobvezovanja, bi se bil čutil popolnoma srečnega. Roko je imel sicer še vso belo povito, dva prsta so mu odrezali, in to ga je le nekoliko črnilo. Govoril je tudi še le s težavo, zdravniki so mu morali

dvakrat odpreti prsni koš, da so odstranili železne drobec. A to ga je uvrščalo med nevarno ranjene in poleg boljše oskrbe — mlečna kava, vkuhan sadje, zrezki — mu je prinašalo to tudi nekatere moralne koristi, za katere je bil zelo sprejemljiv. Imeli so nasproti njemu posebne ozire, štabni zdravniki so govorili z njim prijazneje kakor z drugimi, dobil je svojo »mandolino« na prvo željo in nikdar se ni pred njegovo posteljo ustavila kaka sestra, ne da bi mu bila popravila blazino, pa čeprav si jo je bil še pravkar z nemalo muko preložil. Z neko simpatijo v glasu so dejali o njem:

»Temu so izžagali eno rebro.«

Potem je z bledim smehljanjem zgenil z glavo, kakor da bi se hotel zahvaliti.

V dvorani je imel samo enega resnega tekmeča, ubogo paro, ki so mu bili odžagali nogo. Vedno ga je obšla rahla zavist, kadar je videl, kako je bil tudi ta hudo ranjeni deležen nekaj tiste pozornosti, do katere je imel prav za prav pravico le sam. Vrh tega je bil pa oni drugi še topničar, a po Sulphartovem mnenju so bili edini vojaki, ki so res vojevali, pešci — podplatariji; vsi drugi so bili pa samo privesek. In če mu je kdo pripovedoval o junaštvih kakega letalca, topničarja ali konjenika, je samo dejal:

»Da, po pet krav za groš«, kar je pomenilo, da o vseh teh junaštvih ne verjame nobene besede. Da bi jezil enonožca, je pripovedoval sestram, da topničarji ne delajo drugega, kakor da rede kunce in letajo za dekleti; mimo tega da je splošno znano, da s svojimi topovi ne znajo ravnati in vselej, kadar se lotijo svojega posla, streljajo prekratko in pobijejo tri četrtine ubogih podplatarjev spredaj in jarkih.

Kakor vsi ranjeni, je bil tudi Sulphart nabito poln vojnih spominov, ki bi jih bil od sile rad pripovedoval; napihovali so ga in mu tekli tako naravno

z ustnic, kakor mleko dojenčku, ki je preveč pil. O čemer je govoril, so bili strelski jarki, žične ovire, stražna služba, makaroni, zaporni ogenj, plin, vsa mōra fronte, ki mu ni šla iz spomina.

Pri vsem tem je bil izpočetka nenavadno redkobeseden. V listih je bil čital presenetljive zgodbe, ki so mu zaprle sapo: o hrabrem desetniku, ki je s svojo strojnico čisto sam uničil celo stotnijo in ostanke pometel z ročnimi granatami; o zuavu, ki je povrstil nabodel na bajonet petdeset Švabov; o novincu, ki je na patroli zbral celo krdele ujetnikov, med njimi častnika, ki ga je na motovzu vodil za seboj; o lovcu, ki je komaj napol ozdravljen ušel iz bolnišnice in hitel k svojemu polku naravnost v ogenj, ko je zvedel, da se je začela ofenziva. Kadar je bral te povesti, si s svojimi ni upal na dan, zavedajoč se, da njegove majhne dogodbe spričo takih junaštev ne bi napravile najmanjšega vtisa.

A nemočile mu je bilo dolgo molčati. In nekega dne se je odločil in začel na svoj način, brez vsake nečimernosti — še malo ponorčeval se je iz samega sebe — pripovedovati docela izmišljeno zgodbo, v kateri je igral s skromnim pogumom nevarno ulogo prostovoljne obhodne straže. Neko noč se je bil odpravil iz jarka po omelo, ki jo je bil opazil med obe-ma linijama, in pri tem je naletel na debelega Bavarca, ki ga je bila istotako zvalila omela in je ritemsko sedel na veji drevesa, na katerem je rasla. Naglal ga je doli, ga prisilil, da mu je bil za lesivo, in potem je s šopom omele v roki odgnal svojega Švaba v francoski jarek in mu z brcami kazal pot.

Njegov sosed, vojak iz kolonij, mu ni verjel nobene besede in bi bil skoraj počil od jeze; toda bolniška sestra, za katero je bila povest namenjena, se je zaradi nje ves dan smejala.